Lieta Nr.C13047014
470/14

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Dobelē 2014.gada 27.novembrī

Dobeles rajona tiesa
tiesnese I.Kovaļova,
rakstveida procesā izskatīja civillietu AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāles maza apmēra prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 11.jūlijā prasītāja AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāle, pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1720., 1722., 1756.pantu, 1759.panta 1.punktu, 1765., 1943. un 1945.pantu, Komerclikuma 20.panta otro daļu, cēlusi Dobeles rajona tiesā maza apmēra prasību pret atbildētāju /pers. A/, lūdzot tiesu piedzīt no atbildētāja parādu 2571,55 EUR, kas sastāv no neatmaksātā aizdevuma pamatsummas 1280,58 EUR, nesamaksātajiem procentiem par laika posmu no 2011.gada 26.aprīļa līdz 2012.gada 18.aprīlim 484,29 EUR un līgumsoda saskaņā ar Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 6.3.punktu 796,69 EUR; komisijas maksas par paziņojuma par līguma laušanu nosūtīšanu saskaņā ar cenrādi 10,39 EUR; piedzīt no atbildētāja samaksātos tiesāšanās izdevumus; noteikt prasītājai tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas par laiku līdz sprieduma izpildei.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2011.gada 26.aprīlī starp "Bigbank" AS Latvijas filiāli un /pers. A/ noslēgts Aizdevuma līgums Nr.1101389/30ia, saskaņā ar kuru prasītāja izsniedza atbildētājam aizdevumu 1280,58 EUR apmērā ar procentu likmi 36,52% gadā no aizdevuma summas, ar pienākumu atmaksāt aizdevuma summu un procentus Aizdevuma līguma maksājuma grafikā noteiktajā kārtībā. Atbildētājs neveica maksājumus Aizdevuma līgumā paredzētajā kārtībā, tādēļ prasītājs iesniedza tiesā pieteikumu par saistību piespiedu izpildi brīdinājuma kārtībā. Ar tiesas lēmumu nolemts pieteikumu atstāt bez izskatīšanas, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 406.^{6} pantu. Pamatojoties uz Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 6.3.punktu, atbildētājam ir noteikts pienākums par maksājuma grafikā noteikto maksājuma atmaksas termiņu un apmēru neievērošanu maksāt līgumsodu 1% apmērā no termiņā nesamaksātās summas par katru kavējuma dienu. Saskaņā ar Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 4.1.1.punktu, gadījumā, ja maksājumu kavējuma dienu skaits kopā ir vismaz 30 dienas, aizdevējam ir tiesības pirms termiņa vienpusēji atkāpties no Aizdevuma līguma un pieprasīt tūlītēju parāda atmaksu, bet saskaņā ar punktu 4.1., aizņēmējam šādā gadījumā pienākums nekavējoties samaksāt aizdevējam nesamaksāto līgumsodu, neatmaksātos procentus un aizdevuma summu. Tā kā atbildētājs nebija izpildījis savu saistību un maksājuma termiņa nokavējums pārsniedza 30 dienas, prasītājs vienpusēji atkāpās no Aizdevuma līguma un pieprasīja no atbildētāja parāda samaksu, kas tika noformēts rakstveidā brīdinājuma formā un nosūtīts atbildētājam ierakstītā vēstulē 2012.gada 18.aprīlī. Brīdinājumā prasītājs lūdza atbildētāju izpildīt saistību septiņu dienu laikā. Saskaņā ar Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 9.2. punktu, jebkāds paziņojums uzskatāms par nodotu otrai pusei, ja pagājušas piecas dienas kopš tas nodots pasta iestādē un nosūtīts ar ierakstītu sūtījumu uz adresi, kas norādīta līgumā, tādēļ parāda samaksas termiņš beidzās 2012.gada 30.aprīlī, bet neskatoties uz minēto brīdinājumu, līdz pieteikuma parakstīšanas brīdim, atbildētājs saistības nav izpildījis. Saskaņā ar Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 6.6.punktu, aizņēmējs atlīdzina aizdevējam zaudējumus, kas tam radušies, veicot parāda piedziņu, tai skaitā tiesāšanās, pirmstiesas parāda piedziņas un tiesas un citu institūciju nolēmumu izpildi saistītos izdevumus. Izdevumus, kas aizdevējam radušies saistībā ar brīdinājumu, atgādinājumu un sms atgādinājumu par līguma noteikumu pārkāpšanu izsūtīšanu, aizņēmējs atlīdzina saskaņā ar spēkā esošo aizdevēja cenrādi. Ņemot vērā minēto, prasītājs aprēķinājis līgumsodu saskaņā ar Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 6.3.punktu par maksājumu kavējumu par laiku no 2011.gada 26.aprīļa līdz 2012.gada 18.aprīlim 2251,20 EUR, ko prasītājs, vadoties pēc labas ticības principa, labprātīgi samazinājis līdz 796,29 EUR. Līdz ar to no atbildētāja parāda summa uz pieteikuma parakstīšanas brīdi sastāda 2571,55 EUR, kas sastāv no neatmaksātā aizdevuma pamatsummas 1280,58 EUR, nesamaksātajiem procentiem par laika posmu no 2011.gada 26.aprīļa līdz 2012.gada 18.aprīlim 484,29 EUR, līgumsoda saskaņā ar Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 6.3.punktu 796,29 EUR, komisijas maksas par paziņojuma par līguma laušanu nosūtīšanu saskaņā ar cenrādi 10,39 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} pantu, atbildētājam uz viņa deklarēto dzīvesvietu 2014.gada 21.jūlijā nosūtīts prasības pieteikuma noraksts rakstveida paskaidrojumu sniegšanai, kurā izskaidrotas pušu civilprocesuālās tiesības. Dokumenti saņemti atpakaļ kā neizsniegti ar pasta darbinieka norādi, ka adresāts nav sastapts un beidzies glabāšanas termiņš. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{1} panta pirmās daļas 3.punktu un otro daļu, uzskatāms, ka atbildētājam dokumenti izsniegti septītajā dienā no to nosūtīšanas dienas. Līdz sprieduma taisīšanai lietā atbildētāja rakstveida paskaidrojumi tiesā nav saņemti. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otro daļu, paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Tā kā lietas dalībnieki nav lūguši lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem ir savlaicīgi paziņots, nosūtot informatīvu vēstuli 2014.gada 23.septembrī ierakstītā pasta sūtījumā uz prasītājas norādīto adresi un atbildētājas deklarēto dzīvesvietu.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi civillietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir daļēji pamatota un daļēji apmierināma.
No lietas materiāliem izriet, ka 2011.gada 26.aprīlī starp "Bigbank" AS Latvijas filiāli kā aizdevēju un /pers. A/ kā aizņēmēju noslēgts Aizdevuma

līgums Nr.1101389/30ia, saskaņā ar kuru atbildētājs saņēma aizdevumu 1280,58 EUR apmērā. Procentu likme noteikta 36,52% gadā un aizdevuma atmaksas termiņš, saskaņā ar Maksājumu grafiku, noteikts līdz 2012.gada 15.maijam.

Atbilstoši Civillikuma 1934.pantam, *ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojumu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis (Civillikuma 1943.pants)*.

Pušu noslēgtā Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 4.1.punktā aizdevējam pielīgtas tiesības pirms termiņa vienpusēji atkāpties no līguma un pieprasīt tūlītēju parāda atmaksu no aizņēmēja, ja aizņēmējs ir nokavējis no līguma izrietošās maksājumu saistības izpildi kopā vismaz par 30 dienām. Savukārt, saskaņā ar līguma 4.2.punktu, aizņēmējam šādā gadījumā ir pienākums nekavējoties samaksāt aizdevējam nesamaksāto līgumsodu, procentus un aizdevuma summu.

No 2012.gada 18.aprīļa brīdinājuma izriet, ka prasītājs izmantojis savas tiesības, paziņojot atbildētājam par vienpusēju atkāpšanos no Līguma un pieprasot atmaksāt parādu 7 dienu laikā.

No lietas materiāliem izriet, ka atbildētājs savas Līgumā pielīgtās maksājuma saistības noīgtajā termiņā nav izpildījis, lai gan Civillikuma 1587.pants noteic, ka *tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus*.

Civillikuma 1838.panta pirmā daļa noteic, ka samaksa izdarīta jāpierāda tam, kas to apgalvo. Atbildētājs pierādījumus tam, ka savas saistības ar prasītāju būtu pilnībā nokārtojis un parādu pēc Aizdevuma līguma būtu samaksājis, nav iesniedzis, aizdevuma saņemšanas faktu un parāda aprēķinu nav apstrīdējis.

Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt prasības pieteikumā norādītos apstākļus - faktu, ka atbildētājs ar Aizdevuma līgumu pielīgtās saistības nav pilnībā izpildījis, jo, saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu, pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka prasītājas prasījums par neatmaksātās aizdevuma pamatsummas 1280,58 EUR piedziņu ir pamatots un apmierināms.

Saskaņā ar Civillikuma 1946.pantu, *procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu*. Savukārt, saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu, *pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu*.

No Aizdevuma līguma izriet, ka par aizdevuma lietošanu puses pielīgušas procentu likmi – 36,52% gadā, līdz ar ko tiesa atzīst, ka prasītājas prasījums arī šajā daļā ir pamatots un no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami nesamaksātie procenti par aizdevuma lietošanu 484,29 EUR par laika periodu no 2011.gada 26.aprīļa līdz 2012.gada 18.aprīlim.

Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka daļēji apmierināms prasījums daļā par līgumsoda piedziņu.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu *līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpilda vai neizpildītu pienācīgi*.

No Civillikuma 1720.panta izriet, ka *kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bijis norunāts ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā (2.punkts). Likums līgumsoda apmēram neparedz nekādus ierobežojumus, un tas atkarīgs tikai no līgumslēdzēju brīvas gribas*.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma 6.3.punktu, atbildētājam ir noteikts pienākums par maksājuma grafikā noteikto maksājuma atmaksas termiņu un apmēru neievērošanu maksāt līgumsodu 1% apmērā no termiņā nesamaksātās summas par katru kavējuma dienu.

No lietas materiāliem secināms, ka ar 2012.gada 18.aprīli prasītāja atkāpusies no pušu starpā noslēgtā Aizdevuma līguma Nr.1101389/30ia.

Kā izriet no parāda aprēķina, prasītāja ir aprēķinājusi līgumsodu saskaņā ar Aizdevuma līguma 6.3. punktu par maksājumu kavējumu par laiku no 2011.gada 26.aprīļa līdz 2012.gada 18.aprīlim 2251,20 EUR apmērā, ko prasītāja, vadoties pēc labas ticības principa labprātīgi samazinājusi līdz 796,29 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.pantu *tiesa izspriež civillietas saskaņā ar likumiem un citiem normatīvajiem aktiem, Latvijas Republikas saistošiem starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības tiesību normām, kā arī ņem vērā judikatūru*.

Tiesa ņem vērā, ka Civillikumā noteiktais līgumsoda ierobežojums nav attiecināms uz konkrēto gadījumu, taču tiesa ņem vērā judikatūru.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 2011.gada 12. janvāra spriedumā, lietā Nr. SKC-25/2011, kurā vērtēts līgumsods 1% apmērā, atzinis, ka līgumsods saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu ir pametums, ko kāds uzņēmies ciest sakarā ar savu saistību, ja viņš šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi. Vērtējot to pēc ekonomiskās būtības, jākonstatē, ka parādnieks uzņēmies nevis konkrēti izmērāmu „pametumu", bet maksājumu, kas var augt līdz bezgalībai. Senāta ieskatā, likumā nevar būt ietverta šāda līgumsoda būtība, jo, kaut arī Civillikums neaizliedz līgumsoda noteikšanu procentuālā izteiksmē, ir jābūt tā saprātīgām robežām, kuru noteikšana attiecīgos ekstremālos gadījumos kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principu.

Tā kā lietā nodibināts fakts, ka atbildētājs ir kavējis ar līgumu uzņemtās saistības, tiesa atzīst, ka atbildētājam Civillikuma 1716.panta izpratnē ir pienākums maksāt līgumsodu, bet līgumsods nosakāms ievērojot taisnīguma un samērīguma principu.

Līgumā noteikto līgumsoda apmēru 1% dienā nevar atzīt par taisnīgu un samērīgu, jo tā apmērs gadā veido 365%.

Civillikuma 1724.[1] pantu *tiesa samazina pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus. Ja līdzēji vienojušies, ka līgumsoda samaksa atsvabina šā soda cietēju no procentiem un augļiem, kas no viņa pienākas, kā arī zaudējumu atlīdzības, tad samazinātā līgumsoda apmērs nedrīkst būt mazāks par otram līdzējam nodarītajiem zaudējumiem*.

Ņemot vērā minēto, Civillikuma 1587., 1716., 1717., 1720., 1724.[1] panta jēgumu kopsakarā ar Civillikuma 1.pantu, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenams līgumsods 10% apmērā no prasītās pamatparāda summas 128,06 EUR (1280,58 EUR x 10 % = 128,06 EUR) apmērā, bet prasība pārējā daļā par 668,23 EUR piedziņu nav pamatota un ir noraidāma.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja komisijas maksu par paziņojuma par līguma laušanu nosūtīšanu saskaņā ar prasības pieteikumam pievienoto cenrādi 10,39 EUR apmērā.

Tiesa atzīst, ka Aizdevuma līguma Vispārējo noteikumu 6.6.punktā puses ir pielīgušas komisijas maksu par paziņojuma par līguma laušanu nosūtīšanu, tāpēc no atbildētāja prasītājas labā, saskaņā ar cenrādi, piedzenami 10,39 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, *kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram*. Tādejādi no /pers. A/ par labu AS /Nosaukums A/ Latvijas filiālei piedzenami prasītāja samaksātie tiesas izdevumi - valsts nodeva proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34,.panta pirmās daļas a) apakšpunktu - 285,50 EUR (1280,58 EUR + 484,29 EUR + 128,06 EUR + 10,39 EUR = 1903,32 EUR; 1903,32 EUR x 15% = 285,50 EUR) apmērā un ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR apmērā.

Tā kā kopējā ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu summa par prasības pieteikuma noraksta nosūtīšanu atbildētājam, tiesas paziņojumu un pavēstu nosūtīšanu pusēm ir 6,28 EUR, tiesa atzīst, ka ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu daļa, kuru nav sedzis prasītājas veiktais maksājums, t.i. 1,58 EUR (6,28 EUR – 4,70 EUR) apmērā, par labu valstij ir piedzenams no atbildētāja.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos 6 procentus gadā no pamatparāda summas, ņemot vērā Civillikuma 1763.panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla lielumu.

Ievērojot Civilprocesa likuma 204[1].panta pirmās daļu, spriedums atbildētājam labprātīgi izpildāms 10 dienu laikā no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-193.pantu, 250.[25] panta pirmo daļu, tiesa

n o s p r i e d a

daļēji apmierināt AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāles maza apmēra prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu AS /Nosaukums A/ Latvijas filiālei, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, pamatparādu 1 280,58 EUR, procentus par laika posmu no 2011.gada 26.aprīļa līdz 2012.gada 18.aprīlim 484,29 EUR, līgumsodu 128,06 EUR, komisijas maksu 10,39 EUR, tiesas izdevumus 290,02 EUR, kopā piedzenot 2 193,34 EUR (divi tūkstoši viens simts deviņdesmit trīs *euro*, 34 centi), minēto summu iemaksājot AS /Nosaukums A/ Latvijas filiālei, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, norēķinu kontā LV08HABA0551023395885, banka AS /Nosaukums C/, bankas kods HABALV22.

Noraidīt AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāles prasību pret /pers. A/ par līgumsoda 668,23 EUR apmērā piedziņu.

Noteikt AS /Nosaukums A/ Latvijas filiāles, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesības saņemt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) 6% (sešus procentus) gadā no nesamaksātās pamatparāda summas.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesas izdevumus - ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,58 EUR (viens *euro*, 58 centi). Dokuments, kas apliecina tiesas izdevumu samaksu, sprieduma labprātīgas izpildes termiņā iesniedzams tiesas kancelejā.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas – 2014.gada 27.novembra, iesniedzot apelācijas sūdzību Dobeles rajona tiesā.

Tiesnese (personiskais paraksts) I.Kovaļova